

REINDER HIEMSTRA

wil zich blijven verwonderen

MIDDELSTUM - In het kerkje van Huizinge werd zaterdag de nieuwe gedichtenbundel van Reinder Willem Hiemstra uit Middelstum gepresenteerd. *Lichtsteert* heet het prachtig uitgevoerde boekje, dat werd uitgegeven door Uitgeverij kleine Uil uit Groningen. Op de voorpagina prijkt een afbeelding van een schilderij van Hiemstra's zoon Rolf. De sfeer die het schilderij ademt, komt terug in de gedichten van Hiemstra. Ruim tien jaar na zijn debuut *Votspoelde sluzen* heeft Hiemstra het dogma dat gedichten moet rijmen grotendeels achter zich gelaten. „Mijn gedichten zijn dieper geworden. Mensen moeten zelf hun fantasie kunnen gebruiken bij het lezen van een gedicht.”

door Aaldrik Pot

Het leven van de jonge Reinder Hiemstra leek nou niet echt de juiste voedingsbodem voor de dichter en schrijver die hij uiteindelijk geworden is. Alhoewel, het boerenbestaan en zijn zwerftoch-

ten naar het buitenland hebben hem niet alleen gehard, maar wellicht ook een sterk ontwikkeld gevoelsleven bezorgd. Want, wanneer hij in het voorjaar de wind door de populieren hoort gaan, blijft hij altijd even stilstaan. „Dat ruisende geluid van de bladeren. Het is net alsof je de zee hoort”, droomt Hiemstra hardop.

De natuur is voor de geboren Niezijlster een onuitputtelijke inspiratiebron. „Ik heb als kind altijd in de vrije natuur en rond de boerderij gezwoven. Ik zie mezelf nog als jongetje van vijf aan de waterpomp hangen. Pas toen ik zeven was, ging ik voor het eerst naar de lagere school. Ik had daarvoor nog nooit onderwijs genoten en boeken lezen was mij wereldvreemd. Die lagere school was echt een ramp, ik heb het ook altijd gezien als 'vrijheidsberoving', vertelt Hiemstra. „Ik kreeg het al warm als ik een leesbeurt kreeg. Ik wilde het lezen goed beheersen en heb toen ook bijles gekregen. Misschien is toen de liefde voor taal al wel ontstaan.”

Op de ULO was Hiemstra naar eigen zeggen niet te handhaven. „Ik was alleen goed in voetballen. Ik werd er dan ook afgestuurd.” Via de Lagere Landbouwschool en de Middelbare Landbouwschool kwam hij net als zijn voorouders in de landbouw terecht. „Ik wilde in die schooltijd ook wel wat geld om handen hebben. Ik weet nog goed dat ik samen met een kameraad in een sneeuwwinter een paar bunder bieten met de hand heb geooid. We kregen vijf gulden

■ Reinder Hiemstra leest in het kerkje van Huizinge voor uit eigen u...

schoon in het uur. We hadden het af en toe zo koud, dat we over de koeien, die op stal stonden, gingen hangen om het weer warm te krijgen.” Ook herinnert hij zich de tijd dat hij 's winters werkte op de dorsmachine. „Dat was een harde leerschool. We hadden in het begin altijd de blaren in de handen staan, zodat we de vork nog maar nauwelijks konden vasthouden. En in de schuren ging het er altijd ruig aan toe. Het was er donker en stoffig. Het was een wereld van pruim- en kauwtabak, rochelen en vloeken”, vertelt Hiemstra.

Via Nederhorst-Den Berg belandde de jongvolwassen Hiemstra in Frankrijk. Hier hield hij zich onder meer bezig met aardappellelectie. „Toen vernam ik dat er een hiaat zat in mijn opleiding. Via de avondmulo ben ik uiteindelijk op het avondgymnasium beland en heb ik Frans geleerd. Dat was in de jaren zestig en toen was ik ook niet onbekend met de literatuur.

Je had in die tijd de blote boeken van Jan Wolkers en dat vond ik toen natuurlijk ook wel interessant”, zegt Hiemstra met een glimlach. „Op dat gymnasium kreeg ik Nederlands van L. Geenen. Ik hing bij die man aan de lippen. Hij was het die zei, jij moet wat met taal gaan doen.”

In 1972 trouwde Hiemstra met Gea. Ze gingen in Ten Boer wonen. „Ik voelde me echter opgesloten in dat dorp. Ik had het toen al wel bekeken dat ik eigen baas wilde zijn. Twee jaar later hebben we een boerderij gekocht in Crangeweer, tussen Bedum en Stedum. Hier zijn onze drie kinderen groot geworden”, vertelt Hiemstra. Vijf jaar geleden hield hij het boerenbestaan voor gezien. Hij was zat van alle regels en het invullen van formulieren. Ze verruilden de boerderij voor een comfortabel huis in Middelstum. De boerderij is inmiddels gesloopt en dat doet Hiemstra pijn. Op de plek staat nu

HIEMSTRA

Hoog land

*Steil stoapelt
zich et licht,
het marmer blinkt
en splintert.
n Toren drift
ongehinderd,
de vlakke vlakke op
en schuift de winter wakker.*

*Vonken vliegen uut graniet,
moaken petretten veur straks.*

Reinder Willem Hiemstra

Uit de bundel Lichtsteert

rkje van Huizinge voor uit eigen werk.

Je had in die tijd de blote boeken van Jan Wolkers en dat vond ik toen natuurlijk ook wel interessant", zegt Hiemstra met een glimlach. „Op dat gymnasium kreeg ik Nederlands van L. Geenen. Ik hing bij die man aan de lippen. Hij was het die zei, jij moet wat met taal gaan doen.”

In 1972 trouwde Hiemstra met Gea. Ze gingen in Ten Boer wonen. „Ik voelde me echter opgesloten in dat dorp. Ik had het toen al wel bekeken dat ik eigen baas wilde zijn. Twee jaar later hebben we een boerderij gekocht in Crangeweer, tussen Bedum en Stedum. Hier zijn onze drie kinderen groot geworden”, vertelt Hiemstra. Vijf jaar geleden hield hij het boerenbestaan voor gezien. Hij was zat van alle regels en het invullen van formulieren. Ze verruilden de boerderij voor een comfortabel huis in Middelstum. De boerderij is inmiddels gesloopt en dat doet Hiemstra pijn. Op de plek staat nu

een nieuwe bebouwing. Toch kan hij het zich wel voorstellen dat steeds meer boerderijen vervangen worden. „Boeren zijn hele flinke mensen, maar het is natuurlijk wel beknibbelen.” Veel boeren kiezen er dan ook voor om een minder bewerkelijk nieuw huis met bijbehorende schuren of stallen te bouwen. „Die nieuwbouw is helaas niet altijd van het mooiste. Met die ouderwetse statige boerderijen heeft het niet zoveel meer te maken”, verzucht Hiemstra. „Bij ons leerden de kinderen fietsen in de gang en haalden ze af en toe voor de grap de pony in de kamer. Dat huis was zo groot, dat kon gewoon.” Naast de zorg voor dieren op de boerderij, nam Hiemstra ook de opvoeding van de kinderen voor een groot deel op zich. „Wij waren een van de eersten die voor een andere rolverdeling kozen. Mijn vrouw is altijd blijven werken in het onderwijs.” Met de verhuizing naar Middel-

stum kwam er voor Hiemstra meer tijd om zich te wijden aan dat wat hij inmiddels het liefste deed, schrijven en dichten. In Emmen, ver van huis, durfde de toen nog onzekere Hiemstra zijn eerste gedachtenspinsels aan een groter publiek voor te dragen. Hij was bang voor het oordeel van de mensen die hem kenden. „Het zijn natuurlijk wel de *halven* en de *halfmalen* die gedichten schrijven”, zegt Hiemstra. Tot zijn grote schrik kwam hij juist in Emmen iemand tegen die bij hem in de buurt woonde.

In die tijd schreef Hiemstra nog in het Nederlands en het was Greetje Marquering die aan hem vroeg waarom hij niet in het Westerkwartiers, zijn moedertaal, ging schrijven. In 1986 publiceerde hij voor het eerst een gedicht in het Groninger taaltijdschrift *Krödde* en in 1991 publiceerde hij zoals gezegd zijn eerste bundel. Je zou kunnen zeggen dat het sinds die

tijd hard is gegaan, maar dat is niet de juiste formulering. Soms werken zijn gedachten en fantasie zo snel dat hij er niet aan kan schrijven, maar Hiemstra neemt veel tijd voor het schaven en fijn-slijpen van zijn verhalen en gedichten. De dichter is dan ook niet snel tevreden en zijn werk heeft dan ook overeenkomsten met de ikonen die monniken in de Middeleeuwen vervaardigden. Waar de dienders van God met verf fijn-schilderden op de vierkante centimeter, 'schildert' Hiemstra met scherpe potloden en een stuk gum zijn gedichten op papier. Zijn taal en woordkeus is sober, maar de zeggingskracht is af en toe overdonderend als je zijn nieuwe bundel leest.

„Elk woord en elke komma weegt”, meent de Middelstummer. „In het begin maakte ik veel gebruik van rijm en alliteratie. Misschien komt dat ook door mijn gehoorproblemen. Als het mooi klonk dan vond ik het al prachtig. Mijn gedichten zijn inmiddels dieper geworden. Mensen moeten zelf hun fantasie kunnen gebruiken bij het lezen van een gedicht. Als je dingen volgens de werkelijkheid beschrijft zit er geen kracht in. Als een gedicht zo helder als een regendruppel is, kun je er wel mee ophouden.”

De Hogelandsters zullen af en toe wel eens verbaast opkijken als ze een gedicht van Hiemstra lezen. Het Westerkwartiers is heel anders Gronings dan wat zij gewend zijn. „Ze zeggen vaak tegen mij, *wat hest doe een roar toaltje, ja. Is dat wel goud Grunnings*. Het antwoord is ja! Maar daar gaat het eigenlijk niet om. Het gaat om het schrijven. Als de Elfstedentocht wordt verreden, verstaan ze zelfs in Den Haag Fries.”

Hiemstra neemt even een adem-pauze en wil in februari weer serieus aan de slag gaan met een nieuwe bundel. Grote kans dat het net als in 1999 een verhalenbundel wordt. Toen gaf hij *n Geluud van stilte* en *Spreek* uit, waarvoor hij de Literaire Pries van de Stichting Het Grunneger Bouk kreeg. Ondertussen maakt hij aantekeningen en wil hij zich blijven verwonderen over de kleine dingen die om hem heen gebeuren. Hij gruwelt van alle moderne technieken die de fantasie van de mens laten opdrogen. „Er zijn geen geheimen meer, alles is open en bloot”, mi-jmert Hiemstra.

19-12-02

Ommelander Cour.